מדריך כיס
להשתתפות במסיק

אייר אברמסקי־קרוננברג

מה זה מסיק?

עץ הזית נותן פרי פעם בשנה. הפירות מגיעים לשיא הבשלות עם הגשם הראשון, ויש חלון זמן של כחודש למסוק (לקטוף) אותם – לפני זה הם עדיין לא השלימו את פוטנציאל הבשלות שלהם, ואחרי זה הם מצטמקים. רוב הזיתים שגדלים בין הירדן לים משמשים לשמן, מיעוטם למאכל או ייצור סבון.

הכיבוש בגדה מכביד במלוא עוזו על החקלאיות[1] הפלסטיניות: התנכלויות ותקיפות מצד א·נשים במדים ושלא במדים, צווי שטח צבאי סגור על המטעים, שריפת והרעלת עצים, סגרים, מחסומים ועוצרים, הפקעות, כריתות ו„חישופים", הרס תשתיות, אפליה משפטית שנובעת מקיומן של שתי מערכות חוקים, ועוד מלוא חופניים פרקטיקות של עליונות יהודית.

למה לבוא למסיק?

כל שנה מתארגנות קבוצות של פעילות ישראליות וזרות שמצטרפות למסיק בסולידריות. למה?

[1] הבחירה בלשון „את/היא" כללית בפנזין היא כדי לפשט את הניסוח ולהמנע במידת האפשר מנקודות, סלאשים וניסוחים מסורבלים. אז למה לא לשון „אתה/הוא" כללית? – למה כן?!

נוכחות מגינה. אפילו לו לא היינו עושות שום דבר מעבר לזה, עצם הנוכחות שלנו בשטח כבר מגינה על החקלאיות ועל המטעים. באיזורים רבים חקלאיות נמנעות לחלוטין מלגשת אל המטעים בלעדינו, כי הן יודעות מה יהיה גורלן אם הן יעשו את זה.

השימוש הראוי היחיד בפריווילגיות שלנו. לא מרוצה מהעובדה שאת חיה בחברת אפרטהייד? הנה הזדמנות להשתמש בכלי האדון דווקא כדי לפרק את ביתו של האדון.

היכרות ישירה עם המציאות כהווייתה, ולא רק דרך כותרות ודיווחים. זו מחוייבות שלנו כלפי עצמנו וכלפי החברה שאנחנו חיות בה.

מרחב התפר. יש איזורים נרחבים שבהם חקלאיות פלסטיניות לא מורשות להכנס לאדמותיהן שנמצאות במרחק מסויים מהגדר ההפרדה, מה שמכונה גם „האדמות הכלואות". במקומות כאלה אין להן ברירה אלא להעזר בפעילות מבחוץ.

עוד ידיים עובדות. היסטורית מסיק הוא פעילות משפחתית נעימה, מטף ועד זקנה. כיום, ככל שמגפו וסנדלו של הכיבוש רומסים את מרקם החיים, יותר ויותר מבנות המשפחה נמנעות מההגעה למטעים, ורק הגברים המבוגרים באים למסוק. בנוסף, במקרים

רבים פרק הזמן היחיד שבו ניתן למסוק הוא בין ההגעה למטע ועד שהחקלאיות מגורשות בבושת פנים מאדמתן, ובזמן הזה צריך להספיק כמה שיותר. לוקח זמן להבחין[2] בנו, וזמן נוסף לפעול: לצאת מההתנחלות/בסיס/מוצב, להוציא צו שטח צבאי סגור (אם בכלל נעשה מאמץ כזה...) ולהגיע למקום.

🤝 **בניית רשתות של שותפות** גם למען ההווה וגם למען העתיד. אל תגידו יום יבוא וגו'.

✌️ **פעולה ישירה.** יצירת שינוי ממשי וישיר בעולם, לא דרך השפעה עקיפה (בחירות, הפגנות וכד').

☺ **לא רק אלטרואיזם.** זה פשוט כיף להיות בחוץ במקומות יפים עם נוף מהמם (בניכוי התנחלויות, גדרות, בסיסים, מוצבים ושאר מרעין בישין), בין עצים, ולעשות פעילות חקלאית נעימה בצוותא עם א·נשים טובות ומעניינות. עצם הפעולה החזרתית של המסיק היא מדיטטיבית, ואם זה מה שאת רוצה אפשר למסוק בשקט, לרוקן את הראש ולתת לשמש של אוקטובר־נובמבר ללטף. מבחינתי, אגב, האידיאליזם והסולידריות וכל השיט הזה זה רק תירוץ לזה שיהיו לי הזדמנויות לטפס על עצים... ☺

[2] יש מערך שלם של ניהול אוכלוסיה: מצלמות, רחפנים, תצפיות, התבוננות ברכבים חונים ליד המטע, ועוד.

🎒 מה להביא למסיק?

אין יותר מדי ציוד מיוחד שצריך להביא. את הציוד החקלאי מביאות החקלאיות וארגוני הסולידריות, ובעיקר מה שצריך להביא זה את עצמך. ובכל זאת, ציוד מומלץ:

🪪 **תעודת זיהוי.** כאמור, אנחנו משתמשות בזכויות היתר שלנו כנגד המערכת המפלה; לנו יש תעודת זיהוי ישראלית, ולחקלאיות אין. סביר שלא יהיה בה צורך, אבל תעודה מזהה יכולה לפשט דברים במקרה של עיכוב או משהו, גם עבורך וגם עבור אחרות.

✍️ **אוכל ומים.** תמיד החקלאיות המארחות מציעות קפה וכיבוד, אבל עיקר האוכל והמים באחריות אישית. נחמד גם להביא יותר מהכמות שתאכלו בשביל לחלוק בארוחה המשותפת שיש תמיד מתישהו באמצע העבודה.

🥾 **נעליים סגורות.** יותר נוח ובטוח גם להליכה אל המטע ולעבודה החקלאית, וגם לטיפוס על העצים אם תרצו. נעלי טיולים אם יש זה הכי טוב.

🧢 **כובע וקרם הגנה.** שימושי במיוחד אם מוסקות לא בצל העץ. הכובע גם מגן על הראש מענפים בטיפוס.

כפפות. לא חובה, אבל מאפשר „לחלוב" את הענפים בקלות ובמהירות בלי לחשוש מיבלות. כפפות בד פשוטות זה אחלה. אני תמיד מביאה סְפֶּר ומציעה למי שרוצה.

ציוד חקלאי. אפשר אם בא להביא ציוד נוסף, כמו דליים, יריעות (יוטה, מחצלת ארוגה או פלסטיק), מגרפות (פלסטיק עדיף על מתכת, שלא לפגוע בעץ), וסולמות ומקלות מטאטא (כדי להגיע לענפים גבוהים). אם את רוצה את הציוד בחזרה, סמני אותו ותאספי בעצמך, אבל תכיני את עצמך לזה שדברים יכולים להתערבב.

איך למסוק?

לא באמת צריך את הסעיף הזה כי זה באמת לא מורכב או מפתיע, ובכל מקרה תראי מה אחרות עושות, אבל כן אכתוב בקצרה בשביל מי שמרגיע אותן לדעת דברים מראש.

לא תעשי

נכון „סִוּר מֵרָע" קודם ל„וְעֲשֵׂה־טּוֹב"? אז נתחיל בשני דברים להמנע מהם דווקא:

לא תדרכי. לשים לב לא לדרוך על הזיתים.

לא תתפרוולגי. לזכור שאנחנו אורחות־שותפות של החקלאיות בנות המקום, ולשים לב שהגישה החברתית המפלה הרווחת, שנותנת לנו זכויות יתר ועליונות (שחלקנו עיוורות להן), לא מחלחלת להתנהלות שלנו. כיבוד הרצון של החקלאיות והמנעות מהשתלטות על הסיטואציה זה חשוב תמיד, אבל במיוחד אם יש עימות: לא להעביר את הזקנה המטאפורית את הכביש נגד רצונה (כבר היו מקרים ☺).

עשי

התהליך הולך ככה:

פורשות יריעות מתחת לעץ כדי שהזיתים לא יפלו על האדמה ויהיה אפשר לאסוף אחר כך בקלות.

מפילות את הזיתים מהענפים ליריעות. הם נקטפים בקלות בעזרת הידיים, מגרפה, מקלות או „המכונה"[3]. כדי להגיע לענפים הגבוהים אפשר להשתמש בסולם או לטפס על העץ.

[3] מאכנה, מכשיר חשמלי מיוחד שמתחבר למצבר ובנוי ממוט מתכת ארוך שבקצה שלו יש צ'ופצ'יקים מסתובבים מפלסטיק. מחד, מוסק צ'יק־צ'ק; מאידך, מרעיש ופחות כיף וצ'יל ורומנטי ממסיק ידני. בכל מקרה, השימוש במכונה בגדה די נדיר ממה שיצא לי לראות.

אוספות את הזיתים מהיריעות לדליים ולשקים. כדאי שלא יהיו ענפים, אבל לא נורא אם יש קצת עלים: בבתי בד מודרניים יש מכונות שבוררות ומפרידות.

אחרי המסיק, לוקחות את הדליים והשקים לבית הבד כדי לעצור מהזיתים שמן (בשביל השלב הזה אין צורך בפעילות סולידריות).

ככה עוברות עץ־עץ במטע, או עובדות על כמה עצים במקביל אם יש מספיק משתתפות ויריעות.

איך להצטרף למסיק?

כל זה טוב ויפה, אבל איך בכלל מוצאות מסיקים ומה צריך לעשות כדי להצטרף. אענה על כל אחת מהשאלות בתורה.

איך מוצאות מסיק?

הדרך הכי קלה למי שעדיין לא מעורה היא להצטרף עם **ארגוני סולידריות**. המידע שמופיע כאן מעודכן ומדוייק למיטב ידיעתי (נכון לעונת 2026), אבל דברים יכולים כמובן להשתנות (כתובת לפרטי קשר לתיקונים בגב הפנזין). רוב הארגונים פועלים בתחומים רבים, אבל הדגש כאן על מסיקים. משמח שיש הרבה ארגונים פעילים (אין כמעט יום בעונה ללא הצטרפות של פעילות למסיק); מצד שני, מעציב שיש צורך בכך.

דהרמה מעורבת חברתית. נמצאות בקשר קרוב ורציף עם ולג'ה (דרום־מערבית לירושלים) ודיר אסתיא (דרום־מערבית לשכם) ועם קהילות בבקעת הירדן, לרבות מסיקים.

ההודעות מתקבלות ברשימת תפוצה בדואל ובוואטסאפפ (לפחות בעבר החפיפה לא היתה מלאה, אז כדאי להרשם גם וגם); כדי להצטרף גשו לדף „צרו קשר" באתר.

engagedharma.wordpress.com

עומדים ביחד. ארגון ענף ורב פעלים. מקיים את „משמר הסולידריות", שפועל להגנה מפני אלימות גזענית (הגנה על משאיות של סיוע הומניטרי, הגנה על תושבות העיר העתיקה בפרעות השנתיות ביום כיבוש ירושלים וכד') ומשתתף במסיקים.

קבוצות וואטסאפפ פעילות, גם ארציות וגם מקומיות (הרשמה דרך האתר), וחשבון בפדיוורס (leftodon.social/@omdimbeyachad).

טופס רישום עבור 2026: omdi.me/4s9xQn0

🌐 standing-together.org

קול רבני לזכויות אדם. עושות מגוון פעולות שנעות בין ביקורי תמיכה בסגנון „תג מאיר" לעבודת סולידריות בשטח. בתקופת המסיק מוציאות פעילות בערך כל יום מלבד שבת.

📰 הודעות מתקבלות בניוזלטר (ההרשמה בתחתית הדף הראשי באתר) ובקבוצת וואטסאפ שאפשר לבקש להצטרף אליה, אבל רשימה מלאה של המסיקים יש למיטב ידיעתי רק בטופס הרישום להשתתפות, שמופיע בתיאור הקבוצה. קישור עבור 2026: bit.ly/OliveHarvestRegistration2026

🌐 rhr.org.il

קואליציית המסיק. כשמה, התארגנות ספציפית למסיקים.

📰 כדי לקבל מידע צריך לשלוח בקשה דרך הודעה פרטית בפייסבוק ואז מצורפות לרשימת התפוצה בדואל.

🌐 facebook.com/OliveHarvestCoalition

מסתכלים לכיבוש בעיניים. מגוון פעולות מחאה להנכחת הכיבוש, וכן פעולות ישירות.

📰 יש באתר טפסי הצטרפות.

🌐 mistaclim.org

לוחמים לשלום. בגרעינה זו תנועה של א·נשים שלקחו בעבר חלק במעגל האלימות, אבל הארגון אינקלוסיבי ואפשר בכיף להצטרף גם אם אין לך דם או דמעות על הידיים.

📰 יש באתר טפסי הצטרפות.

🌐 cfpeace.org

מלבד ארגונים מסודרים, יש גם **התארגנויות גרילה** אד־הוק של חֲבֵרוֹת. כאן בהגדרה אני לא יכולה לתת קצוות חוט. תצטרפי להתארגנויות אקטיביסטיות[4], תכירי א·נשים, תצטרפי למעגלי פעילות מקומיים וארציים ולקבוצות של פעילות, ודרך זה תשמעו על דברים. אפשר גם לבוא למסיק מאורגן, לדבר עם החקלאיות, להתחבֵּר, ואם מתאים אז פשוט לבוא לבקר לבד או עם קבוצת חברות.

☑ מה הפרוצדורה?

🕓 **מתפרסמת הודעה על מסיק** באחת מרשימות התפוצה או הקבוצות שפירטתי למעלה[5]. תמיד יש

[4] כמו אחד מהארגונים שמניתי למעלה, פריג' (instagram.com/free_jlm) בירושלים, הגוש נגד הכיבוש בתל אביב וכד'.

תאריך, אבל הרבה פעמים המיקום נשלח רק למי שנרשמת למסיק (מסיבות מובנות ועגומות).

את ממלאת את הטופס שמקושר מההודעה. הוא כולל כמעט תמיד סעיף על דרכי הגעה: למסיקים גדולים יש הסעות, ובקטנים יותר מגיעות בקרפולים[6]. בתלות באיפה את גרה והזמינות של דרכי ההגעה, יכול להיות שלא יסתייע בסופו של דבר שתוכלי להגיע; אני מציעה לנסות ולהרשם בתקווה שהכל ילך – כן-כן, לא-לא. אם את גרה במקום קטן או מרוחק, יכול להיות שיהיה צורך להתארגן עם חברות או להגיע עצמאית למיקום שבה יהיה אפשר להצטרף להסעה או טרמפ.

בטופס יש בדרך כלל סעיף פתוח. אם זה מסיק ראשון שלך (וגם אם לא...) ויש לך שאלות, תמיהות, תהיות וחששות – אפשר לכתוב שם להתייעץ עם הפעילות המארגנות.

[5] ⚠ שימי לב! הרבה ארגונים לא מפרסמים הודעות כאלה באתרים או במדיה החברתית. אין ברירה אלא להצטרף כדי לקבל את המידע.

[6] אפשר לבקש טרמפ או להציע טרמפ, והשידוכין נעשים על ידי הפעילות המארגנות או באופן רוחבי בקבוצה (בדרך כלל וואטסאפפ). אם את מאחרת או משהו, תודיעי! לי היו כמה חוויות מאוד לא נעימות עם א·נשים שדפקו לי ברז. נוט קול.

↰ **יצרו איתך קשר** וישלחו פרטים נוספים (מיקום, א·נשי קשר למקרה הצורך וכד'). נפוץ גם שנפתחת קבוצת וואטסאפפ זמנית יעודית למסיק.

🚌 **את מגיעה** (בהסעה, טרמפ או נסיעה) לנקודת ריכוז משותפת בשטחי 48, כמו שיתאמו איתך, ומשם ממשיכות בהסעה או שמתחלקות למכוניות (בשיירה ו/או עם שיבוץ בכל מכונית של מישהי שיודעת את הדרך).

🎉 **מסיק!**

↩ **חזרה.** בדרך כלל באותה דרך שבה הגעת.

🔁 **לחפש את המסיק הבא...**

ⓘ יש לי חששות. מה לעשות?

קודם כל, זה הכי בסדר בעולם לחשוש. המציאות קשה; אנחנו לא במסיקים כקישוט. אבל חשש לא צריך לעצור אותך, ואת לא לבד ☺. בכלל, ובטח בהתחלה, אל תהססי לשאול שאלות ולהעלות חששות.

🚌 מה אם נותקף?

הכי פשוט זה לברר לפני המסיק עם הפעילות המארגנות מה רמת הסיכון הצפויה, ומנסיון הן גם קשובות וגם מכירות היטב את המצב ויודעות לתת

הערכה מדוייקת. אפשר להתחיל במסיקים במקומות בטוחים ולהגדיל (או לא...) בהדרגה את טווח הסיכון עד כמה שמתאים.

מהנסיון שלי, גם בהפגנות וגם בפעולות ישירות כמו מסיק, ככלל אפשר לקחת צעד אחורה ולתפוס מרחק מעימות ישיר; את לא חייבת להיות „בקו הראשון". עצם הנוכחות שלנו חשובה ומשפיעה ומורידה את רמת האלימות. אם מתאים לך, את יכולה גם לתעד[7] את הסיטואציה ממרחק מה, מה שיכול גם לעזור מול טענות שווא וגם להוריד מראש את הסיכוי להסלמה.

אם הפחד שלך הוא מא·נשים ממוצא פלסטיני, אז אני יכולה להבין מאיפה מגיע פחד כזה אם גדלת בחברה שרואה בהן אויב מפלצתי, אבל גם יכולה להבטיח לך ש־100% מהאלימות במסיקים היא מצד צה"ל[8] וא·נשי ההתנחלויות. מי שחשופות לאלימות יותר מאיתנו – הפעילות הפרווילגיות שמגיעות מבחוץ לזמן מוגבל ואחר כך חוזרות – הן החקלאיות ותושבות המקום.

בנוסף, לאור זה שאין כזה דבר מרחב כללי חופשי מהטרדות, דעי שלחלק מהארגונים יש אשת קשר יעודית לנושאי מוגנות.

מה אם אני לא בכושר?

נכון יש את המשפט הנדוש „צריך כפר שלם כדי לגדל ילד·ה"? אז אותו הדבר נכון גם למסיק: העבודה מגוונת מאוד ומתאימה לא·נשים עם יכולות שונות. אפשר לעמוד ולמסוק עד לאן שמגיעות, ואפשר לטפס על הענפים כדי להגיע לאיזורים לא נגישים, ואפשר לשבת בנחת על היריעות ולאסוף ולברור את הזיתים לתוך דליים, ואפשר למסוק בידיים, ואפשר להשתמש בכלים (מקלות, מגרפות או „המכונה"), ואפשר לסחוב שקים, ואפשר לעזור בשיחה נחמדה או בחלוקה של מטעמים. יש הרבה דברים שונים שאפשר לעשות. בגדול הכי פחות תובעני מבחינת כושר זה לאסוף את הזיתים מהיריעות. אם יש לך התלבטות, דברי עם הפעילות המארגנות לגבי נגישות.

[7] כמה דגשים לצילום: סרטון ולא תמונות; לרוחב ובאופן שרואות את ההקשר; עדיף להתחיל לצלם מראש ומקסימום למחוק את הקובץ מאשר לצלם אחרי שמשהו התחיל; להחזיק את המצלמה קרוב לגוף ולא להחזיק אותה באופן מתריס; לשלוח מיד את הקובץ לאחרות מבטיח שישמר עותק של הסרטון.

[8] גם אלימות מנהלית (צווי שטח צבאי סגור ואלימות תכנונית ומשפטית) וגם אלימות ישירה בפועל (איום בנשק, שימוש בנשק, מעצרים וכד').

אחת הא·נשים שאני הכי מעריכה בעולם היא פעילה ותיקה — מבוגרת מכל האחרות — שמגיעה דרך קבע למסיקים והפגנות. היא תמיד נחמדה, אשת שיחה נעימה, ושמחה בשמחה מדבקת כל פעם שיש עץ ידידותי עם ענפים נמוכים שהיא יכולה להגיע אליהם. כשאהיה בגילה אני רוצה להיות כמוהה; תכלס, הלוואי עלי האנרגיות שלה גם בגילי... ☺

פוּשִׁישִׁית
הוצאה חופשית

טיוטה 0.1.0 להערות
xpr.digitalwords.net
ירושלים, 2026

🄯 משוחרר תחת רשיון CC-0. אפשר (ורצוי!) להעתיק, לשכפל ולשנות כאוות נפשך. פרטי קשר וגרסאות מעודכנות — באתר.